

§ 12

Helsingin kaupungin lukioiden painotukset ja niiden laajuudet 1.8.2021 alkaen

HEL 2021-004883 T 12 00 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto päätti hyväksyä Alppilan lukion sekä Helsingin medialukion painotuksien tarkennukset 1.8.2021 alkaen seuraavasti:

- Alppilan lukio: globaalikansalainen -painotus
- Helsingin medialukio: media ja yhteiskunta -painotus

Lisäksi jaosto päätti hyväksyä lukioiden painotuksien laajuudesta seuraavasti:

- enintään 10 kurssia lukuvuosittain lukiota kohden: Alppilan lukio, Etu-Töölön lukio, Ressun lukio ja Vuosaaren lukio
- enintään 20 kurssia lukuvuosittain lukiota kohden: Helsingin kielilukio ja Helsingin medialukio

Esittelijä

lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön johtaja
Arja Kukkonen

Lisätiedot

Elli-Noora Lassy, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 35095
elli-noora.lassy(a)hel.fi
Harri Korhonen, lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 86342
harri.korhonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kasvatus- ja koulutuslautakunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin kaupungin tavoitteena on, että kaikilla kaupungin lukioilla on erityinen koulutustehtävä tai painotettua opetusta. Erityisen koulutus-

tehtävän ja painotetun opetuksen avulla voidaan turvata kaikkien kaupungin lukioiden vetovoimaisuus ja ehkäistä alueellista eriytymistä.

Tällä hetkellä kaupungin lukioiden erityiset koulutustehtävät ja painotukset ovat seuraavat:

Erityiset koulutustehtävät:

- Sibeliuksen lukio: musiikki- ja tanssipainotteinen opetus
- Helsingin kuvataidelukio: kuvataidepainotteinen opetus
- Mäkelänrinteen lukio: urheilupainotteinen opetus
- Kallion lukio: ilmaisupainotteinen opetus
- Helsingin luonnontiedelukio: luonnontiedepainotteinen opetus
- Resson lukio: englanninkielinen IB-opetus

Painotettu opetus:

- Alppilan lukio: kansainvälisyys ja kulttuurien tuntemus
- Etu-Töölön lukio: yrittäjyys
- Helsingin kielilukio: kielet ja kansainvälisyys sekä englannin- ja suomenkielinen linja
- Helsingin medialukio: media
- Resson lukio: tiede
- Vuosaaren lukio: teknologia- ja musiikki-painotukset

Lukion erityinen koulutustehtävä

Lukion erityinen koulutustehtävä tarkoittaa opetusta, jossa olennaisessa määrin painotetaan yhtä tai useampaa oppiainetta tai opintokokonaisuutta. Lisäksi sillä tarkoitetaan opetusta, joka tähtää ylioppilastutkintoa tasoltaan vastaavan kansainvälisen tutkinnon suorittamiseen. (Lukiolaki 10.8.2018/714, 6 §.) Opiskelijan opintosuunnitelma voi poiketa lukiokoulutuksen valtakunnallisesta opetussuunnitelmasta ja tuntijaosta. Toisin sanoen opiskelija voi tietyin edellytyksin korvata erityistehtäväopinnoilla 16 opintopisteen laajuisesti lukion pakollisia opintoja. Valtio myöntää rahoitusta koulutuksen järjestäjille erityisen koulutustehtävän toteuttamiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on päätöksellään (OKM/43/530/2017) myöntänyt Helsingin kaupungille aiemmin mainitut erityiset koulutustehtävät. Näihin erityisiin koulutustehtäviin ei ehdoteta muutosta.

Painotettu opetus

Painotettu opetus tarkoittaa, että lukio voi painottaa opetuksessaan yhtä tai useampaa oppiainetta tai opintokokonaisuutta. Opiskelijan opinnot määräytyvät valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti, jol-

loin hänen tulee suorittaa kaikki lukion pakolliset moduulit. Painotetun opetuksen opintojaksot sisältyvät opiskelijan opinto-ohjelmaan valinnaisina opintojaksoina vuoden 2021 opetussuunnitelman mukaisessa opetuksessa. Painotetun opetuksen opintojaksot kustannetaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lukioille kohdennetusta resurssista.

Alppilan lukion painotuksen tarkennus

Alppilan lukiossa on tällä hetkellä painotuksena kansainvälisyys ja kulttuurien tuntemus. Lukiolle esitetään globaalikansalainen-painotusta, joka tarkentaisi lukion nykyistä painotusta.

Painotuksen tarkennuksen myötä Alppilan lukio voisi päivittää nykyiset painotuksen mukaiset opinnot vastaamaan lukiokoulutuksen uuden opetussuunnitelman tavoitteita. Tavoitteena on rakentaa ilmiölähtöinen ja oppiainerajoja ylittävä opintokokonaisuus. Lukiossa olisi tarkennuksen jälkeen mahdollista opiskella Globaalikansalainen-opintokokonaisuus, joka sisältää kahdeksan opintojaksoa. Kokonaisuuden opintojaksot toteutettaisiin yhteisopettajuutta hyödyntäen.

Lukion uuden opetussuunnitelman keskeinen uudistus on laaja-alaisen osaamisen osa-alueet, jotka muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Alppilan lukion tarkennettu painotus ja sen mukaiset opinnot rakentuisivat laaja-alaisen osaamisen ydinajatuksista ja -tavoitteista: Opinnot kehittäisivät erityisesti opiskelijan kansainvälistä, yhteiskunnallista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista. Niissä tarkasteltaisiin laajoja yhteiskunnallisia ja kulttuurisia ilmiöitä, kuten globaalia taloutta, kultturuutta ja ympäristömuutosta. Opinnoissa konkretisoituisi myös korkeakoulu- ja työelämäyhteistyö sekä kansainvälinen yhteistyö, mikä osaltaan antaisi opiskelijoille valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään.

Opintokokonaisuuden tavoitteena olisi, että opiskelija

- ymmärtää globaaleja ilmiöitä sekä niiden taustoja ja seurauksia
- syventyy vaikuttamisen keinoihin ja vastuullisena kansalaisena toimimiseen
- ymmärtää valintojensa seuraukset ja oppii itse toimimaan vastuullisesti
- rohkaistuu ilmaisemaan omat mielipiteensä ja innostuu toimimaan aktiivisemmin lähiympäristössään sekä globaalisti.

Lukion nykyisten kansainvälisyys ja kulttuurien tuntemus -opintojen suosio ei ole ollut toivottu. Varsinkin opintokokonaisuuden kuusi ensimmäistä kurssia eivät ole keränneet toivottuja opiskelijamääriä. Tästä syystä erityisesti niitä on muokattu uuden opetussuunnitelman tavoitteiden suuntaan.

Tarkennetun painotuksen mukainen opetus koskisi 1.8.2021 aloittavia opiskelijoita. Alppilan lukion johtokunta on käsitellyt painotuksen tarkennuksen ja siihen liittyvän opintotarjonnan kokouksessaan 17.3.2021.

Helsingin medialukion painotuksen tarkennus

Helsingin medialukiassa on tällä hetkellä media-painotus. Helsingin medialukiolle esitetään media ja yhteiskunta -painotusta, joka tarkentaisi sen nykyistä painotusta. Tarkennetun painotuksen perustelut ovat alla.

Medialukiassa huomattiin uuden opetussuunnitelman myötä mahdollisuus tarkentaa painotusta ja sen mukaisia opintoja. Media-painotusta tarkennettaisiin yhteiskunnallisella näkökulmalla. Tarkennuksen taustalla on 1) uudesta opetussuunnitelmasta nousevat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet 2) lukion opetushenkilöstön vahva ja pitkä osaaminen yhteiskunnallisesta teemasta 3) yhteiskunnallisen painotuksen puuttuminen kaupungin lukiotarjonnasta.

Media ja yhteiskunta -painotuksen mukaiset opinnot kytkeytyisivät eri oppiaineisiin tai niiden yhdistelmiin, kuten äidinkielen, historiaan, yhteiskuntaoppiin, uskontoon, maantieteeseen ja kuvataiteeseen. Opintojen tavoitteena olisi kehittää opiskelijoiden

- medialukutaitoa
- valmiuksia tuottaa itse mediasisältöjä
- yhteiskunnallista osaamista
- vaikuttamis- ja toimintamahdollisuuksia yhteiskunnassa.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2019) esitellään laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Media ja yhteiskunta -painotuksen mukaiset opinnot syventäisivät opiskelijoiden laaja-alaista osaamista, kuten yhteiskunnallista ja vuorovaikutusosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojen keskiössä olisi se, että opiskelijat kehittävät ajatteluaan ja valmiuksiaan toimia aktiivisina ja vastuullisina yhteiskunnan rakentajina poliittisen päätöksenteon kentällä. Opiskelijat oppisivat näkemään rakentavan kommunikaation ja demokraattisen yhteiskunnallisen toiminnan tärkeänä väylänä yhteisen kestävänsä tulevaisuuden rakentamiseksi. Opintojen aikana tehtäisiin aktiivisesti yhteistyötä työelämän, kuten mediatalojen, ja yhteiskunnallisesti vaikuttavien tahojen kanssa. Yhteistyön avulla kehitettäisiin opiskelijoiden työelämä- ja vaikuttamisosaamista, mikä osaltaan tukee opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista.

Tarkennetun painotuksen mukainen opetus koskisi 1.8.2021 aloittavia opiskelijoita. Lukion johtokunta on käsitellyt Medialukion lukiokohtaisen opetussuunnitelman luonnoksen kokouksessaan 24.3.2021 ja hyväksynyt sen. Opetussuunnitelmaluonnos sisälsi ehdotetun painotuksen mukaiset opinnot.

Helsingin kaupungin lukioiden painotuksien laajuudet

Helsingin kaupungin lukioiden painotuksien mukaiset opinnot kustannetaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lukioille kohdennetusta ressurssista.

Tällä hetkellä lukioiden painotuksien mukaisten opintojen laajuudet ovat seuraavat:

41 kurssia lukuvuosittain

- Helsingin medialukio: media

20 kurssia lukuvuosittain

- Helsingin kielilukio: kielet ja kansainvälisyys sekä englannin- ja suomenkielinen linja

10 kurssia lukuvuosittain

- Alppilan lukio: kansainvälisyys ja kulttuurien tuntemus

- Etu-Töölön lukio: yrittäjyys

- Resson lukio: tiede

- Vuosaaren lukio: teknologia- ja musiikki-painotukset

Esitys lukioiden painotuksien laajuuksista on seuraava:

Enintään 20 kurssia lukuvuosittain lukiota kohden

- Helsingin kielilukio: kielet ja kansainvälisyys -painotus sekä englannin- ja suomenkielinen linja

- Helsingin medialukio: media ja yhteiskunta

Enintään 10 kurssia lukuvuosittain lukiota kohden

- Alppilan lukio: globaalikansalainen

- Etu-Töölön lukio: yrittäjyys

- Resson lukio: tiede

- Vuosaaren lukio: teknologia- ja musiikki-painotukset

Opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto on myöntänyt vuonna 2006 Koillis-Helsingin lukiolle (nykyisin Helsingin medialukio) 41 kurssia me-

dia-linjan opetusta varten. Lukioden painotuksien laajuuksien yhdenmukaistamisen ja tasapuolistamisen vuoksi Helsingin medialukion painotusopintojen laajuus vähenisi 21 kurssilla eli enintään kahteenkymmeneen kurssiin. Jotta lukio pystyisi toteuttamaan painotustaan, tulee opintojen kuitenkin olla laajemmat kuin muilla lukioilla. Tämä siitä syystä, että Helsingin medialukio on opiskelijamäärältään lukioista suurin. Tällöin painotettujen opintojaksojen opiskelijamäärät ovat todennäköisesti suuremmat kuin muissa lukioissa. Lisäksi ehdotettu painotus kohdentuu useaan oppiaineeseen, mikä lisää tarvetta laajemmille opinnoille.

Helsingin kielilukion painotetut opinnot ovat laajuudeltaan enintään 20 kurssia lukuvuosittain. Laajuus perustuu kasvatus- ja koulutuslautakunnan kokouksen päätökseen (23.1.2018, § 5). Kielilukion muita painotuslukioita laajempien opintojen taustalla on se, että sen kieliohjelma on kaupungin lukioista kattavin. Lisäksi vieraiden kielten oppimääriin sisältyy paljon opintojaksoja. Helsingin kielilukiossa tarjotaan esimerkiksi B3-oppimäärän opetusta 11 vieraassa kielessä. Yhdessä B3-oppimäärän kielessä on opetussuunnitelman perusteiden (Opetushallitus 2019) mukaisesti kahdeksan kahden opintopisteen laajuista moduulia. Helsingin kielilukiolla on myös kaksi painotusta: kielet ja kansainvälisyys sekä elokuussa 2020 toimintansa aloittanut englannin- ja suomenkielinen linja.

Alppilan lukion, Etu-Töölön lukion, Ressun lukion ja Vuosaaren lukion painotuksien laajuus säilyy ennallaan eli enintään 10 kurssissa lukuvuosittain lukiota kohden.

Ehdotettu malli on valmisteltu yhteistyössä lukioden rehtoreiden kanssa.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 15 luvun 2 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto päättää tai hyväksyy oman kieliryhmänsä osalta perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää kaupunkitasoisten opetussuunnitelmien ja muiden opetuksen järjestämiseen liittyvien suunnitelmien hyväksymisestä.

Esittelijä

lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön johtaja
Arja Kukkonen

Lisätiedot

Elli-Noora Lassy, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 35095
elli-noora.lassy(a)hel.fi

18.05.2021

Asia/6

Harri Korhonen, lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 86342
harri.korhonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kasvatus- ja koulutuslautakunta

Tiedoksi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala